WASHINGTON DC

1893 - 1963
70-ий рік видання
і служби своєму
народові та правді

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 26. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 8-го ЛЮТОГО 1963 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 8, 1963 No. 26. VOL. LXX.

УРЯД ЗАПЕРЕЧУЄ ТВЕРДЖЕННЯ ПРО НОВУ ЗАГРОЗУ З КУБИ

МЕКНАМАРА ВІДБУВ ПРЕСОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ; МЕК КОН ЗІЗНАВАВ В СЕНАТСЬКІЙ ПІДКОМІСІЇ; ОБИДВА ВОНИ ТВЕРДЯТЬ, ЩО НА ОСТРОВІ НЕМАЄ ОФЕНЗИВНОЇ ЗБРОЇ

Вашингтон. — Державний секретар оборони Роберт МекНамара на двогодинній пресовій конференції в дні 6-го лютого запевняв американський нарід в тому, що він вірить „поза всяким сумнівом" в те, що СССР забрав із Куби всю офензивну зброю. МекНамара виявив, що від жовтня минулого року американські розвідчі літаки виконали над Кубою.400 летів і не знайшли слідів офензивної зброї. Конференцію передавали телевізійні й радіові стації. На телевізії можна було бачити дуже докладні фота, на яких видно було людей при праці на летовищах і ракетних базах. Після вступної заяви секретаря оборони дорадник розвідки Джан П. Гюз висвітлював фота, які поробили розвідчі літаки над кубинською територією. З тих знімок можна бачити, як СССР будував свої бази на Кубі, і як, після 28-го жовтня, совєти почали розбирати різне устаткування на базах, як перевозили ракети з баз до портів, і як виглядають тепер розібрані совєтські бази. Одночасно директор Центральної Розвідчої Агенції Джан МекКон зізнавав в Сенатській Підкомісії Готовости і твердив, що всі звіти розвідки підтримують заяву секретаря оборони про те, що на Кубі тепер немає агресивної зброї. Уряд вислав аж двох своїх представників, щоб заперечити голоси членів Конґресу про те, що на Кубі все ж таки залишилась офензивна зброя Москви, і що там є сховані 42 ракети середнього засягу, які могли б знищити велику частину території ЗДА, коли б Кастро вирішив заатакувати цю країну. І МекНамара і МекКон заперечують довірочні вістки сенатора Кеннета Кітінґа та конґресмена Доналда С. Брюса, які твердять, що на Кубі є заховані в печерах совєтські ракети. Але все ж таки представник розвідки Гюз заявив, що хоч СССР забрав із Куби своїх 5 000 вояків і техніків, то на Кубі є ще коло 17 000. совєтських збройних сил. СССР має на Кубі 24 влаштування для оборонних ракет, які можна випускати в повітря, і які можуть збити літак на висоті 80 000 стіп. Також і кубинці мають на узбережжях оборонні ракети. Демократичні члени Конґресу підкреслюють, що шкодять цій країні ті члени Конґресу, які на основі приватних вісток говорять про те, що діється на Кубі. Уряд зареаґував на критику республіканців, які не вірили давнішим заявам президента Кеннеді. Президент порушить цю справу ще й на пресовій конференції в дні 7-го лютого. Представники обидвох Палат Конґресу домагалися, щоб поведено окреме слідство, яке виявило б, скільки, і чи взагалі, на Кубі є офензивна зброя, далекосяжні ракети і літаки, яких СССР не забрав, хоч мав це зробити згідно і обіцянкою Хрущова президентові Кеннеді. В Сенаті помічник демократичного провідника сенатор Гюберт Г. Гомфрі заявив, що він домагатиметься, щоб в справі Куби зізнавав голова Центральної Розвідчої Агенції — МекКон. В Палаті конґресмен республіканець Вілліям Е. Мішелл пропонує спільне слідство сенатсько - палатне. Конґресмен Семюел С. Стреттон, демократ із Ню Йорку, виступив проти республіканського сенатора Кеннета Кітінґа, який твердить, що на Кубі є совєтські бази для ракет. Але сенатор Кітінґ відповів, що ситуація на Кубі щораз гіршає, і треба це взяти до уваги. П'єр Салінґер, секретар Білого Дому, заявив, що Президент сказав вже своє слово в цій справі. Сенатор Кітінґ бачив в телевізії фотографічні знімки Гюза, але після пресової конференції заявив, що ці фота його не переконали.

СОВЄТСЬКА ЗБРОЯ НА КУБІ. В тому часі, як у ЗДА відбувається дебата і суперечка про дальшу таємну розбудову совєтської агресивно-військової бази на Кубі, в совєтизованій столиці тієї країни, Гавані, день і ніч стоять на поготові сильні з'єднання протилетунської артилерії, забезпеченої модерною совєтською зброєю — як це видно на фотознімці, опублікованій кубинськими втікачами.

ПРОФ. ПАВЛО ЮЗИК НАЙМЕНОВАНИЙ НА ДОСМЕРТНОГО СЕНАТОРА КАНАДИ

Оттава, Канада. (Р. Л. Х.) — У вівторок 5-го лютого прем'єр Джан Діфенбейкер повідомив про найменування д-ра Павла Юзика, професора Манітобського університету, видатного науковця і діяча українського роду, на сенатора Канади. Найменування на сенатора є вже на ціле життя. Проф. Павло Юзик народився в Пінто в Саскачевані, в родині українських іміґрантів, в 1913 році. В 1943-му році відбув військову службу в Канадійській Армії. Студії відбув на Саскачеванському й Мінесотському університетах. В 1951-му році був призначений на професора слов'янських студій й історії на Манітобському університеті. Новонайменований сенатор Юзик є головою Манітобського Історичного Товариства, доміньяльним віце - президентом Українського Національного Об'єднання, автором багатьох праць і співробітником ряду наукових журналів. Належить до найактивніших провідних громадян українського роду в Канаді, тому й найменування його на сенатора є черговим великим досягненням і признанням для українців в Канаді. Сенатор Юзик займе місце померлого недавно сенатора Василя Вала. Нове високе і відповідальне призначення

Сенатор Павло Юзик

проф. Юзика супроводять найкращі побажання великої української спільноти не тільки в Канаді, зокрема найкращі побажання багатотисячної громади Українського Народного Союзу, членом якого він є від багатьох років. На першу вістку про найменування проф. Юзика на сенатора, гол. предсідник УНСоюзу п. Иосип Лисогір переслав йому в імені Головного Уряду та всіх членів гратуляційну телеграму.

У КАНАДІ ПАРЛЯМЕНТ РОЗВ'ЯЗАНИЙ — НОВІ ВИБОРИ 8-ГО КВІТНЯ

Оттава. — Канадійський парлямент, який 142 голосами проти 111 висловив в минулий вівторок 5 лютого ц. р. недовір'я урядові Джона Діфенбейкера, — розв'язаний, і нові вибори розписані на 8 квітня ц. р. Канадійський уряд, який залишається при владі до проголошення вислідів нових виборів, перевів в минулу середу тайні наради, як теж нараджувався з більше, як соткою парляментаристів, членів Консервативної партії. Прем'єр Діфенбейкер негайно після того переломового голосування в парляменті в минулу середу поїхав до генерального губернатора Джорджа Ваніє, як репрезентанта королеви Єлисавети, та отримав від нього формальний декрет про розв'язання парляменту. За газетними вістками, на нарадах уряду і консервативної групи парляментаристів річ ішла головно про збереження єдности в Консервативній партії, в якій виявилась розбіжність думок щодо справи атомового узброєння Канади, яка стала причиною одвертого виступу Державного Департаменту проти політики прем'єра Діфенбейкера, який противився такому атомовому узброєнню. Ця справа буде, мабуть, центральною темою, довкола якої буде вестись передвиборча кампанія в Канаді. Однак поруч з цим опозиційні партії й газети підкреслюють господарську ситуацію Канади, як таку, що повинна стояти на першому місці у передвиборчих міркуваннях. Однодумці й прихильники Джона Діфенбейкера переконані, що він залишиться прем'єром і після виборів. Різкий виступ Джона Діфенбейкера проти „непрошеного втручання Америки у внутрішні справи Канади" позискав йому багато прихильників з-посеред націоналістично настроєних канадійців. Офіційні кола З'єдинених Держав відмовились зайняти будь-яке становище до упадку уряду Джона Діфенбейкера та до можливих вислідів розписаних виборів в Канаді. У розв'язаному канадійському парляменті Консервативна партія Діфенбейкера мала 113 мандатів, найбільша опозиційна Ліберальна партія 99, партія Соціяльного кредиту 30 та Нова демократична партія 19, 4 мандати необсаджені. Разом боротьба йтиме за 265 мандатів. Лідер Ліберальної партії, Лестер Пірсон, колишній лавреат мирової нагороди Нобеля, який був раніше проти атомового узброєння Канади, висловив також віру в свою виборчу перемогу.

Тритонновий телескоп на бальоні має досліджувати плянету Марс

Вашинґтон. — Науковці з Крайової Наукової Фундації, Дослідного Уряду Фльоти і Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації мають 8 лютого випустити з Палестини, Тексас, на бальоні тритонновий телескоп, щоб досліджувати таємниці космічних просторів. Бальон має піднестися вгору на висоту 80,000 стіп, це значить 96 відсотків атмосфери, і звідтам досліджувати, чи на Марсі є якісь познаки життя. До телескопа будуть прикріплені дуже чутливі інструменти, щоб занотовувати радіові сиґнали, що їх видає поверхня Марса, або що від Марса відбиваються. За першим разом не будуть робити фотографічних знімок, але пізніше будуть і фотографувати поверхню Марса. Ці досліди мають вияснити такі загадки, як те, що це таке „канали" на Марсі, чим є „кратери" на плянеті Меркурій, дослідити інші проблеми на далеких плянетах вперше з такої віддалі, де не перешкаджає атмосфера. Якщо вдасться той дослід, то ЗДА мали б цінні відомості про плянету Марс ще перед 19-го червня, коли випущена СССР кабіна з інструментами матиме зустріч із Марсом. Бальон спуститься вниз тим способом, що почнеться автоматично випускати газ гелій на висоті 15 миль. Коли бальон буде на висоті 5,000 стіп, тоді обійме над ним контролю гелікоптер. Стратоскоп II фотографуватиме плянети Марса, Венеру, Юпітера, Сатурна та гази в нашій ґалактиці, а також „сестру" нашої ґалактики — сузір'я Андромеди.

Москва судитиме за „зраду" молодого українського філятеліста

Москва. — Урядові „Ізвєстія" з 6-го лютого повідомляють, що вкоротці має відбутися в неназваній місцевості суд над 18-літнім українцем Олександром Міриленком, обвинуваченим у „зраді". З повідомлення виходить, що Міриленка зловила совєтська прикордонна сторожа, як він намагався перейти кордон до Туреччини. В повідомленні дальше подається, що причиною „зради" Міриленка було його зацікавлення збіркою поштових марок з різних країн. Зацікавившися філятелістикою, Міриленко мав нав'язати переписку з багатьма філятелістами у вільних країнах і ця переписка, як також, мовляв, натяки в їхніх листах, що філятелія на Заході може бути поплатним підприємством, мали спонукати Міриленка до втечі за кордон. З повідомлення „Ізвєстій" дальше виходить, що Міриленко походить з інтеліґентної родини, його батько має бути урядовцем в якомусь культурному обласному уряді а мати є учителькою. Обидвоє батьки є членами комуністичної партії й сам обвинувачений належав до комсомолу — комуністичного союзу молоді. Прикордонна сторожа, що спіймала Міриленка, мала знайти при ньому — згідно з твердженням „Ізвєстій" 35 рублів, що їх Міриленко, мовляв, спроневірив з якоїсь каси, а дальше компас, деякі медикаменти, збірку поштових значків та щипці, що ними він, мовляв, плянував перетяти дротяні засіки на кордоні. Акт обвинувачення проти Міриленка має 346 сторінок.

Аденауер підтримує плян Кеннеді щодо атомової зброї для НАТО

Бонн. — „Европа знає, що не існує для неї оборони без підтримки збоку Америки" — заявив західньо - німецький канцлер Конрад Аденауер на засіданні Бундестаґу, себто нижчої палати західньо - німецького парляменту. У великій промові, виголошеній в минулу середу 6 лютого ц. р., Аденауер заявив, що Західня Німеччина підтримуватиме плян президента Кеннеді, узгіднений 20 грудня мин. року на Багамах, у так званому пакті Нессо, про створення багаточленної атомової потуги, з американською контролею над атомовою зброєю. „Вважаємо Нессо-пакт великим кроком вперед на шляху створення ефективної нуклеарної сили НАТО" — заявив Аденауер і додав: „хочемо теж взяти участь у несенні повної відповідальности за успішну нуклеарну відстрашуючу силу НАТО". Однак водночас Аденауер виступив з обороною підписаного ним із французьким президентом де Ґолем 22 січня ц. р. договору приязни. „Без приязни між Францією і Німеччиною не може бути об'єднаної Европи" — заявив він, а об'єднана й сильна Европа необхідна, щоб могти відперти совєтську аґресію. Західньо - німецький канцлер покликався при тому на слова Хрущова з останнього східньо - берлінського комуністичного з'їзду, що він — Хрущов — вірить, що ціла Німеччина буде комуністичною. Аденауер виголосив свою промову, яка мала характер державної декларації, на початку парляментарних нарад, які мають ратифікувати французько - німецький договір приязни. З уваги на останню кризу в Західній Европі, спричинену відкиненням Британії від участи у Спільному Господарському Ринку, озвались сильні голоси критики на адресу французько - німецького пакту, як ніби творення такої осі Париж - Бонн, що спонукає Америку відсунутись від Европи. Однак західня преса назагал передбачує, що Бундестаґ затвердить той паризький договір. Аденауер висловився про зірвання переговорів з Британією, як про „тимчасову трудність".

Найуспішніший досі лет ракети Титан II, яка перелетіла 6,500 миль

Кейп Канаварел, Флорида. — ЗДА 6-го лютого здобули найбільший досі успіх із далекосяжною ракетою „Титан II", яка з найбільшою докладністю впала на призначене місце на південному Атлантику, перелетівши з Флориди 6,500 миль. Ракету, височини 10-поверхового будинку, випустили о год. 12:59 по полудні, і 30 мінут пізніше її головка впала на призначене місце на Атлантику. Ця ракета може везти атомову бомбу, що має силу 10 мільйонів тонн вибухового матеріялу ТНТ. Досі відбулося 10 проб із ракетою Титан II, і чотири проби були дещо неуспішні, бо були трудноці з другою частиною ракети. Проба з 6-го лютого була вповні успішна. В першій частині ракети було 430,000 фунтів тяґару, а в другій — 100,000 фунтів. Тієї ракети мають вживати в програмі „Джемінай", згідно з якою два астранавти мають летіти в кабіні довкола Землі.

Сен. Ґолдвотер пише про $27 більйонів дефіциту впродовж трьох років

Вашинґтон. — Сенатор-республіканець із консервативного партійного крила вмістив статтю, в якій пише, що уряд президента Кеннеді може похвалитися федеральним дефіцитом, що становитиме — $27.1 більйона. Сенатор Ґолдвотер рахує дефіцит із трьох років: 1962, 1963 і 1964-го. Але він заявляє, що той дефіцит готовий бути далеко більший, бо президент передбачав у фінансовому році 1963-му надвишку у висоті лівбільйона доларів, а в дійсності буде дефіцит $8.8 більйона долярів. Це значить, що уряд помилився на більше, як на $9 більйонів. Тому, розумує сенатор Ґолдвотер, Президент може так само помилитися і щодо дефіциту в 1964-му році, і той дефіцит не буде становити $11.9 більйона, а більше як $20 більйонів. Сенатор Ґолдвотер твердить, що не є можливо щоб були такі високі прибутки з податків, які передбачає Президент, а то тимбільше, що уряд пропонує зменшити прибуткові податки. Ґолдвотер кінчає свою статтю тим, що Конґрес мусить зменшити федеральні видатки, коли не хоче допустити до великого дефіциту.

Хрущов зірвав атомові переговори, мабуть, у зв'язку з незгодою на Заході

Женева. — 12 лютого мають відновитись в Женеві, на терені 17-тичленної Комісії для справи міжнародного роззброєння, дальші переговори про припинення ядрових детонацій, несподівано зірвані Совєтами в Ню Йорку, дармащо ці нюйоркські наради між СССР, ЗДА й Британією поведено саме з ініціятиви Хрущова, що писав в цій справі до президента Кеннеді. Офіційно Совєти подають за причину зірвання нюйоркських переговорів тим, що ЗДА й Британія не задовольнились совєтською „концесією", якою ніби була згода Совєтів на три річні контрольні інспекції на території СССР щодо підозрілих землепотрясень. Але насправді — за коментарями західньої преси — Хрущов зірвав ті переговори у зв'язку з несподіваним виявленням сильних дисонансів між Францією та ЗДА й Британією. Хрущов ніби вважає що Захід тепер настільки слабий, що можна з ним не рахуватись та не варта тепер миритися у справі ядрових детонацій. Президент Кеннеді в реакції на ту совєтську поведінку наказав повести приготування до нової серії підземних детонацій. Д-р Е. Теллер, провідний американський атомовий вчений, конґресмен Госмер і інші члени конґресової Атомової Комісії приязні якнайшвидшому відновленню ядрових вибухів ЗДА.

Президент Кеннеді предложив програму поборювання умових недуг

Вашинґтон. — 5-го лютого президент Кеннеді предложив Конґресові широку програму, як треба поборювати надзвичайно поширені умові недуги в цій країні, щоб їх впродовж найближчих років якнайбільше зменшити. Згідно з цією програмою, першою в історії цієї країни, мали б збудувати сотки нових шпиталів та центрів для умово-недужих і упосліджених, головним чином дітей. Вся ця програма мала б коштувати сотки мільйонів долярів разом із витратами на цю ціль стейтів і громад. Але Президент сказав, що не можна відкладати цієї справи, хоч треба ощадно витрачати федеральні фонди, бо справу лікування та реґабілітації з тих недуг не можна вже далі відкладати. Уряд пропонує в найближчому фінансовому 1964-му році видати на боротьбу проти умових недуг суму дол. 31.3 мільйона долярів. Президент пропонує, щоб федеральний уряд, починаючи від 1965-го року видавав від 45 до 75 відсотків на лікування умових недуг, а решту мали б витрачати стейти. Люди видають річно на лікування цих недуг дол 2.5 більйона. А скільки втрачається внаслідок того, що умово хворі люди не працюють? — запитує Президент. Уряд проєктує 5-річний плян боротьби проти умових недуг, і якщо він буде здійснений, то число недужих на ці недомагання зменшиться на половину.

Де Ґоль виступив проти Британії внаслідку Багамського пакту

Париж. — Французький прем'єр Жорж Помпіду, промовляючи в минулий вівторок на пресовому бенкеті у Парижі, запевняв, що спершу Франція не керувалася ніякими політичними мотивами в своїх переговорах з Британією в справі участи Британії у Спільному Господарському Ринку. Але — казав він — вислід конференції президента Кеннеді і британійського прем'єра Мекміллена на Багамських островах 20 грудня мин. року, де ці два англомовні державні мужі погодились щодо колективної атомової зброї членських країн НАТО, підпорядкованої командуванню ЗДА, доказав, що Британія має окремі договори про тісну співпрацю з Америкою, а Америка не належить до Европи. — Цією своєю заявою Помпіду потвердив, що французький президент де Ґоль виступив проти приступлення Британії до Спільного Господарського Ринку з суто-політичних, а не економічних причин, злякавшись, що Британія буде в тій економічній організації „троянським конем", що в першу чергу репрезентуватиме американські інтереси. Французький прем'єр потвердив теж, що Франція лякається дальшого напливу до неї американських капіталів, зокрема лякається, щоб американський капітал не заволодів цілим европейським автомобільним промислом.

В АМЕРИЦІ

● **З Білого Дому повідомили,** що в найближчий вівторок 12-го лютого відбудеться прийняття для 800 гостей, для яких господарем будуть президент Кеннеді і його дружина. Прийняття відбудеться з приводу 100-річчя Еманципаційної Декларації президента Абрагама Лінкольна з 1-го січня 1863 року. Гості будуть з усіх стейтів ЗДА: федеральні урядовці та працівники з аґенцій охорони громадянських прав.

● **Преса згадує те,** що американський секретар внутрішніх справ Стюарт Юдолл може похвалитися впливом на совєтського диктатора Нікіту Хрущова. Юдолл оглядав минулого року водні споруди в СССР і пізніше, розловляючи з Хрущовим, хвалив міністра електричної енерґії І. Т. Новікова. Під час зустрічі з Новіковим сказав йому Юдолл, що якщо він асансуватиме, що це станеться тому, що Хрущов чув похвалу Юдолла. Тепер Новіков став заступником прем'єра і Юдолл пригадав йому минулорічну розмову.

● **Кубинський диктатор** Фідель Кастро за допомогою 1,200 техніків із комуністичного Китаю має на велику скалю продукувати героїну. Тисячі акрів доброї землі мають віддати під засів маку, який привезуть із Китаю.

У СВІТІ

● **До Західнього Берліну** втекли в минулу суботу щасливо 4 юнаки з Східнього Берліну. Два з них були вояками, що сторожили міст на ріці Шпрее, який лучить західньо - берлінську дільницю Кройцберґ в американському секторі та Східній Берлін. Вони помалу наближувались до другого кінця мосту, а потім бігом перейшли на Захід, принісши з собою зброю. Два інші юнаки, 19 і 20 рр. перепливли нічною ріку Гавель у ледяній температурі.

● **До Англії** наспів перший транспорт данських вояків, які переходитимуть там військовий вишкіл, з уваги на брак місця в маленькій і перелюдненій Данії. 1,688 вояків прибули летунським шляхом, а 765 мали приїхати згодом.

● **60-літній німецький** композитор Арно Феттерлінґ дістав із надмірної радости і зворушення атаку серця і помер за кулісами міського театру в містечку Ґільдесгайм, під час того, як заля все ще бурхливо оплескувала прем'єру його оперети. Його дружина сиділа між глядачами і щойно згодом дізналась про трагедію.

● **У Стокпорті в Англії** арештували 65-річну вчительку за те, що їхала автом автомобільної школи їзди, без інструктора та без власного дозволу на право їзди. Вона виправдувалась, що інструктор школи їзди, який сидів поруч неї, вискочив з авта в паніці, що вона розіб'є авто і вб'є його, ото ж — мовляв нічо інше їй не залишилось, як їхати далі, щоб дістатись до дому.

● **Західньо - німецький уряд** оприлюднив широке звідомлення спеціяльно для цієї цілі покликаної урядової комісії, що прослідкувала так звану аферу „Шпіґеля", ілюстрованого гамбурзького тижневика. За оприлюднення тим тижневиком критики західньо - німецької збройної сили — арештовано видавця (який до цього часу сидить у слідчій в'язниці) і 8 інших осіб, в тому числі всіх редакторів часопису. З проголошеного звіту виходить, що канцлер Аденауер знав на тиждень перед переведенням арештування, що плянується репресії проти журналу.

● **Хрущов** — твердить західня преса — видав наказ совєтським військово - дослідним інститутам не рахуватися з ніякими коштами і не звертати уваги на господарську кризу, тільки якнайшвидше винайти і удосконалити протиракетну зброю. Хрущов поставив останній термін большевицькому військовому міністерству та військовим технікам: протиракетна зброя повинна бути готова до вжитку в перших роках 70-их років.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Смуток і радість у Кремлі

Совєтський уряд не раз проголошував своїм пропагандивним апаратом речі, протилежні до дійсних своїх плянів і замірів, щоб обдурити та приспати чуйність своїх і чужих. Однак, здається, голоси совєтської преси й коментарі ТАСС'у до найважливіших міжнародних подій з останніх кількох тижнів до певної міри правдиво передають настрої кремлівських диктаторів: спантеличення з приводу Багамського договорення між президентом Кеннеді і британським прем'єром Мекмілленом з 20-го грудня минулого року у справі атомового узброєння, — неприховану лють з приводу французько - німецького договору приязни з 22-го січня цього року та радість з несподіваних дисонансів між членами західнього Атлантійського пакту НАТО після недопущення Британії до Спільного Господарського Ринку 29-го січня цього року.

Большевицькі вожді ще не знають, які будуть конкретні наслідки Багамського договору між ЗДА й Британією, бо й між самими західніми альянтами є розбіжні думки на цю тему. Одні твердять, що Багамський договір започатковує атомове узброєння всіх країн - членів НАТО, але опозиціонери вважають, що, навпаки, це узброєння буде лише фікцією, бо Америка ніби не хоче позбутися свого атомового монополю на Заході, і що підпорядкування всієї атомової зброї командуванню НАТО у практиці означатиме втрату навіть Британією суверенного голосу в справах війни - миру. Одні західні коментатори твердять, що президент Кеннеді запропонував Британії і Франції ракету „Поляріс" для того, щоб ті країни не розбудовували атомової зброї, бо при збільшенні країн - членів „атомового клюбу" маліють шанси американсько - совєтського атомового порозуміння — інші, навпаки, вбачають в Багамському пакті ґарантію тіснішої співпраці між ЗДА й іншими членами НАТО. Тому Москва, зрозуміло, очікує, як у практиці виявиться те американсько - британсько порозуміння. Зате підписання формального союзу між Францією і Західньою Німеччиною відразу ж викликало у Москві лють. Поминаючи всі демагогічні й пропагандивні арґументи з офіційної совєтської ноти протесту проти французько-німецького договору, який ніби сприяє німецькому мілітаризмові й реваншизмові, дійсним в отій ноті є непритасний страх перед відродженою німецькою політичною, економічною і мілітарною силою. Правда, з'явилися на Заході й такі коментарі, які твердять, що де Ґолль плянує створити з Европи „третю силу" тому, що та сила зможе порозумітися з Москвою легше, аніж це може зробити заанґажована до глибини у холодну війну Америка. Але такі гіпотези мають забагато дір, щоб бути вірними. Говорити про „традиційне русофільство" Франції, покликаючись на політику Раймонда Пуанкаре з 1910-их років цього сторіччя, це так само нині невірно, як говорити про русофільство Німеччини, покликаючись на Бісмарка з 1870-их років минулого сторіччя. Пуанкаре їздив до Петербурґу, щоб шукати союзу з Росією проти Німеччини, а Бісмарк на Берлінському конґресі ліпив спілку з Росією проти Франції. Нині ж Франція і Німеччина стали союзниками з уваги на пересунення кордонів російської імперії над Шпре і Дунай. Тому цей їхній союз, що вже втягає в себе Еспанію, не може подобатись Москві.

Зате сподобалась їй тимчасова распря в Західній Европі та прохолодження французько - американських взаємин. Але в Москві напевно здають собі справу з того, що де Ґолль, тверезий і реально думаючий державний муж, залля міражу майбутньої власної атомової потуги не виречеться союзу із ЗДА і не приведе до розвалу НАТО, ані Спільного Господарського Ринку. Тому большевики, пишучи тепер про „слабість західнього табору" та нацьковуючи де Ґолля проти Америки, використовують лише момент для пропаґанди, що не має реальної політичної вартости.

Валиться залізна заслона

Нема сили в світі, що могла б на довшу мету приховати правду. Це знаменито з'ясував американський Великий Емансипатор, Абрагам Лінкольн, кажучи, що можна обдурювати одну людину ввесь час або всіх людей деякий час, але не можна обдурювати всіх людей увесь час. Раніше чи пізніше правда, як олива на воді, таки виходить наверх, її пізнають, і тоді тим гірше для тих, хто брехнею користувався і нею намагався задавити правду.

Найбільшою брехнею в історії є народовбивча комуністична система. Це в усій своїй суті — Велика Брехня, бо неправдою та терором прийшли комуністи до влади, обманом і терором при ній вдержуються. Щоб приховувати правду від опанованих ними народів, комуністи потворили залізні, бамбусові та інші заслони, але насамперед — могутню заслону брехні, в яку поневолені народи мусять „вірити" під загрозою драконівських кар і репресій. Чи не найкраще характеризує комуністичну забріханість оповідання очевидців, як то в Харкові, під час страшного голоду в проклятому 1933-му році, продавець газет, стоячи біля померлих з голоду селян, заохочував читати в „Правді" про те, що „брешуть капіталістичні акули про голод в Совєтському Союзі".

Довгий, рішуче задовгий час тримається при владі на величезних просторах ґльобу збудована на ошуканстві і терорі комуністична система. Але не може бути двох думок, що раніше чи пізніше вона завалиться, бо мусить завалитися, як усе, що збудоване на брехні. Сьогодні ми вже є свідками того, як тріщить залізна заслона, як правда пробиває в ній тисячі щілин, що їх Москва намагається латати новими брехнями.

Доказом того, як поступово валиться залізна заслона, а з нею й Велика Брехня, може послужити реакція Москви на недавні відзначування роковини 22-го січня в Америці. Москва вже не мала сили загородити дорогу вісткам про ці святкування. Вони пробили залізну заслону, на хвилях етеру і іншими шляхами дісталися на Україну. Також не всилі „мур ганьби" та колючий дріт в Берліні і вздовж совєтських кордонів спинити втікачів, тим меншу силу має Москва, щоб цілком відгородити проникання правди до Совєтського Союзу. Єдине, що Москві залишилося, це протиставити правді свої брехні. Щодо кінцевого результату цього змагання правди з брехнею не може бути сумніву.

Згадуємо про ці справи і стверджуємо ці істини з виразною метою: ми, українці у вільному світі, зокрема на американському континенті, повинні мати це на увазі і поробити з цього практичні висновки. Ми повинні пам'ятати, що кожна наша вдала чи безуспішна акція, кожне наше добре чи сумнівне слово має тепер свій відгомін у нашій Батьківщині, серед нашого народу. З реакції совєтської пропаґанди на відзначування 22-го січня проголошуванням Днів Української Незалежности в ЗДА і Канаді легко можна собі уявити, який відгомін має ця акція американських і канадійських українців серед поневоленого українського народу на рідній землі. Все це заохочує нас до ще більшої активности, до ще кращої організованости, ще більшої жертвенности і ще наполегливішої праці, бо має все це тепер подвійні наслідки: промощує шлях українській правді в широкий світ і приносить радість та нові надії нашому поневоленому народові.

ГЕНЕРАЛ „ПЕРЕБОРЩИВ"

Мюнхен. — 29-го січня ц. р. на нараді міністрів держав-членів Економічної Европейської Спільноти у Брюсселі в справі прилучення Великобританії до цієї організації французька делеґація розкрила свої карти: вона висловилася проти вступу Об'єднаного Королівства до ЕЕС. Вісімнадцять місяців тривали переговори на цю тему між Англією і спілкою шістьох країн — Італії, Західньої Німеччини, Люксембурґу, Бельгії, Голляндії і Франції.

15-го січня генерал де Ґолль виступив перед журналістами в Парижі із заявою, мовляв, Велика Британія ще „не дозріла" до того, щоб бути европейською державою. Де Ґолль казав, що Англія лежить на острові, про що, нібито, люди забувають. При цій нагоді генерал згадав і Америку, мовляв, Европа повинна стояти на своїх ногах, бож мусить бути ясно кожному, що НАТО знаходиться під американською командою.

Французькі делеґати в Брюсселі виконали наказ свого президента. Хоч інші п'ять членів ЕЕС обстоювали вступ Англії до „Европи", але рішив голос Франції (в ЕЕС зобов'язує правило одноголосного рішення). Ще перед нарадами в Брюсселі бельгійський міністер Спаак казав, що в 1914-му і в 1940 роках, коли Франція була загрожена німецькими арміями ,ніхто не думав про Англію, як про країну, чужу для Европи.

Уже перед конференцією міністрів у Брюсселі не було надії на зміну позиції французького уряду супроти Англії. Але дехто висловлював здогади, що де Ґолль договорився з головою німецького уряду Аденауером — діяти спільно проти вступу Англії до ЕЕСпільноти. Дійсно, між де Ґолем і Аденауером відбулися розмови віч-на-віч у Парижі з нагоди підписання договору про „вічну дружбу" Франції та Німеччини. Але, як видно з дальшого, німецька делеґація в Брюсселі (міністри Ерґард і Шредер) не вважали на будь-які обітниці Аденауера супроти французького президента.

Після розбиття переговорів у Брюсселі Ерґард сказав на пресовій конференції: „Тепер видно, що виходить із таємного пактування між двома мужами (він мав на увазі де Ґоля і Аденауера) про умови яких ніхто нічого не знає." Цими словами майбутній наступник Аденауера в проводі уряду Німеччини виявив своє глибоке невдоволення з Аденауера, який не зміг, бувши в Парижі, повернути де Ґоля на згоду з Англією. Ерґард, після конференції в Брюсселі не схотів подати руки французькому міністрові закордонних справ Кув де Мурвіллеві .

Ці факти, які свідчать про велике невдоволення міністрів п'ятьох держав ЕЕС з політики де Ґоля, показують ясно, що французький президент своїм ворожим наставленням супроти Англії не зміцнив ЕЕС, а, навпаки, попав сам в ізоляцію.

Які причини має де Ґолль не визнавати англійців „европейцями"? Із промов у Брюсселі та із голосів преси видно, що рішали тут не господарські причини, а політичні. Адже ж Англія прийняла майже всі умови, які їй поставили представники шістьох об'єднаних у спілці держав. У самій Франції, поза партією де Ґоля, що сліпо йде за своїм вождем, і поза комуністами, які завжди були — за наказом Москви — противниками ЕЕСпільноти, велика частина суспільства невдоволена з політики де Ґоля. Адже ж він своїм зарозумілим трактуванням Англії, Америки і навіть своїх союзників викликав загальне невдоволення на Францію. Міністер британського уряду Гіт, що вів переговори в Брюсселі, сказав після розбиття переговорів, що єдиною перешкодою успіхові пертрактацій була особа де Ґоля.

Отже, треба вияснити: чого хоче де Ґолль і до чого він прямує. Треба пригадати деякі факти з його біографії. Кадровий офіцер Шарль де Ґолль тяжко переживав воєнну катастрофу Франції в 1940 році. У Лондоні, куди він виеміґрував, мусів бачити, як союзники Франції трактували цю країну як державу без будучности. Був у Лондоні проєкт — зробити Францію частиною Британської Спілки Народів. Бувши в ролі „убогого родича", де Ґолль затаїв у душі злість супроти англосаксонців (свої переживання з часу другої світової війни описав він у своїх споминах). В його серці живе ідея „великої Франції", яка колись вела перед у світовій історії. Генералові здається, що він може повернути „колесо історії" і зробити Францію центром „третьої сили" в Европі, між Америкою і Совєтським Союзом.

Але в політиці, як і в житті окремої людини, не досить самого бажання: треба мати силу — фізичну чи господарську. Не може де Ґолль наробити стільки атомових бомб, щоб стати нарівні з Америкою і Москвою. Не може він також дати колишнім колоніяльним країнам стільки господарської допомоги, щоб мати їх під своїм виключним впливом. Надія на Німеччину, яка мала б фінансувати політичні й господарські пляни де Ґоля, зовсім безпідставна. Німецький уряд, коли вже треба шукати для Німеччини „протектора", дасть перевагу Вашинґтонові перед Парижем.

Можна думати, що пригода в Брюсселі, де розбилися переговори з Великобританією, буде тільки епізодом в новій історії Европи. Генерал скоро відчує, що він у своїх плянах геґемонії в Европі „переборщив", і шукатиме згоди з англосаксонським світом і з союзниками в Европейській Економічній Спільноті.

П. А.

ШЕХЕРЕЗАДА

Я побачив тебе з трамваю.
Ти все та ж: голуба
й ясна, —
Тільки я, тільки я
не розмаю
Снігового сна.

Ти прийшов у верблянищю:
„Здрастуй!
— Про мене — хай верби
цвітуть:
Не топтатиму синього рясту,
У глуху виїжджаючи путь".

Ожило в душі незабутнє . . .
Золотіє бань вінок,
І співає в далеке майбутнє
Трамвайний дзвінок.

1924 М. ДРАЙ-ХМАРА

М. Д. Бачин

СССР У ҐАНІ

(Репортаж із розповіді очевидця)

У 1957-му році об'єднано англійські колонії Золотий Берег і Того під назвою Ґана, а в 1960-му році створено з них нову західньоафриканську державу. Ця республіка має територію на 237 873 кв. кілометрів і майже 5 000 000 мешканців - муринів.

З Ґани вивозять какао, дерево, кавчук і пальмову олію. Столиця Ґани, Аккра, має 170 000 мешканців, з того лише 3 000 білих. Її президент, д-р Кваме Нкрумаг, вихований в Англії, дуже амбітний. На головній площі столиці вибудував він тріюмфальну браму з лаконічним гаслом: „Мир і Справедливість". — . . . „лежать тут поховані" — написав хтось з його ворогів під сподом цієї брами, на яку кидали вже „коктейлі Молотова" — примітивні бомби, зроблені з фляшки або бляшанки, наповненої бензиною. Розуміється, що цей додатковий напис зараз таки вимазано . . . Д-р Нкрумаг любить промовляти на цій площі, дуже приступно й зрозуміло, і прихильники вважають його за муринського Месію.

На всіх урядових будинках Аккри, що їх побудували англійці, повівають прапори Ґани з чорною п'ятикутньою зіркою. Президент Нкрумаг хоче, щоб всі африканські держави включили таку саму чорну зірку до своїх прапорів, як символ панафриканського націоналізму, вождем якого він себе уважає.

Щонайменше 15% державного бюджету Ґани йде на підкріплення панафриканської націоналістичної діяльности, скерованої головно проти білих. В багатьох державах Африки це підпільний, нелеґальний рух. За часів Патріса Люмумби президент Ґани мачав свої пальці в Конґо, допомагав йому грошима, зброєю, амуніцією. Врешті, через ці затії ґанського посла в Леопольдвілі, Вельбека, посадили в літак і вивезли геть . . .

Уряди сусідніх з Ґаною держав бояться Нкрумага і його плянів. Зате президенти Малі та Єгипту подивляють його і вихваляють його політику. Давніше підтримували його Марокко та Альжир і навіть погоджувалися на його плян: створити спільне військове командування в Африці.

Д-р Нкрумаг уміє красномовно представити себе, як людину, яка знає, що для Африки корисне, а що шкідливе; за такого знавця мають його також в ОН. Йому належить концепція „позитивного невтралізму": не зв'язуватися ані з Заходом, ані з Сходом, але юдити одних на других, щоб вони спішили африканським державам з допомогою .

Нкрумаг був свого часу у Вашинґтоні, і, мабуть тоді прийнято його проєкт побудови в Ґані електрівні і штучного озера, що своєю площею дорівнювало б Австрії — понад 83 000 кв. кілометрів. Ця електрівня мала б освітлювати всі міста, наводнювати величезні території і урухомлювати підприємства всієї держави. Вже будують греблі для штучного озера. Проєкт „Волта - рівер" виконують американські фірми і коштуватиме він 200 000 000 фунтів стерлінґів. Самих лише італійських інженерів працює там 350.

Столиця Аккра лежить над Атлантійським океаном. Совєтські техніки побудували тут нову, велику пристань, де стоять тепер головно московські та східньонімецькі кораблі. Большевики мали також зорганізувати велику міжнародну летунську лінію для Ґани. На це Москва прислала 20 пасажирських літаків типу „Іллюшін 18" з пілотами, обслугою і персоналом для летовища. Виявилося, що пілоти не говорять по-англійськи, а машини „ІЛ-18" потребують після 200 годин лету спеціяльного ремонту, що його можна переводити лише в Москві. Лет до Москви і назад до Аккри триває 40 годин, отже 1/5 того часу, протягом якого ті літаки можуть бути використовувані. Тож лише 3 совєтські літаки працюють тепер для Ґани, а решту 17 штук відправлено назад. Внаслідок всього цього уряд Ґани був змушений укласти угоду з англійською компанією, щоб вона перебрала міжнародне летунське сполучення з летовища Аккри.

Валюта Ґани стоїть під стислою контролею фахівців з „Банку Англії", і д-р Нкрумаг щасливий, що його держава не виступила з Коммонвелту, бо із своїми фінансовими клопотами та невдачами вона може завжди звернутися до Лондону.

А допомоги і порад ґанський уряд дуже потребує, бо треба рятувати те, що совєтські „культуртреґери" напсували. Це ж бо за їх рекомендацією квітучі плянтації та фарми, що їх позакладали були англійці, обернено на радгоспи та колгоспи. Тепер посли в парляменті гостро критикують і вимагають зліквідувати ті „проґресивні" форми сільського господарства, які зовсім не приносять зиску, а коштують державі багато грошей.

У Ґані працюють 350 совєтських геологів: шукають в надрах землі мінеральних покладів і нафти. Представники Заходу в Аккрі дуже сумніваються, чи большевики повідомляють уряд Ґани про все, що знаходять в землі. Але, маючи цінні відомості, вони можуть впливати на політику Ґани, відвертаючи її від самостійної панафриканської політики Нкрумаги.

Совєтських фахівців та їх „ангелів - хоронителів" є в Аккрі до 2 000. Вони приїхали з родинами, але не вільно їм жити у винайманих мешканнях, великих, модерних будинках чи в окремих малих, що їх колись замешкували англійці. Москва зажадала для своїх людей екстериторіяльну дільницю, замкнену житлову площу, звідки вони виходять лише гуртками. Навіть їхніх жінок, домашніх господинь завозять в автобусах на базар, де купують вони ярину, овочі та інші споживчі товари. Мурини звернули увагу, що тих господинь перечислюють, коли всідають і висідають вони з автобуса, якісь чоловіки і при закупах слідкують за ними, не спускаючи з очей.

— Вони не є вільні, це зразу видно", — коментують мурини, і тому всього, що від „совєтських людей" приходить, вистерігаються.

Кольоровим мешканцям Аккри, які звикли до англійських леді та джентлменів, большевики видаються занадто „пролетарськими". Вони заходять без піджаків і краваток до елеґантних готелів - ресторанів, не вміють пристойно їсти, а проте дивляться на Ґанців, як на дикунів з пралісу.

Хлопці і дівчата Ґани мають в столиці великий - будинок - палац. Згуртовані вони в триступневій організації „Молодь Нкрумаги": від 6 до 10 років вони називаються „молоді африканські істоти"; від 10 до 16 років — „молоді піонери", за совєтським зразком; від 16 до 25 — „Молодь Нкрумаги" — африканські бойовики. Відвідувачів палацу привітав молодий керівник з відзнакою „Фестивалю молоді в Москві". Журналіст, що вмів говорити по-російськи, сказав гасло фестивалю: „Мір і дружба" — і здобув відразу повну симпатію керівника, що, забалакав до нього також на „общепонятном". Певне був одним із тих муринів, що вчилися в університеті ім. Люмумби в Москві. Але він уміє також говорити добірною англійською мовою. На стінах висіли плякати із Східньої Німеччини з написом „Вільна німецька молодь стоїть на сторожі миру" (правдоподібно, під берлінським муром), портрет Ульбріхта, що „вітає юних приятелів з Африки", поділ лекцій для „Молоді Нкрумаги": військовий вишкіл, африканська ідеологія і т. п.

В Ґані існує признана законом свобода релігії. Як її розуміють видно з того, що ґанські часописи, з нагоди дискусії в парляменті, писали, що Ісус Христос був чорним африканцем, і доказ на це — признана католиками ікона чорної Мати Божої в Ченстохові . . .

У Ґані вся молодь мусить відбувати дворічну державну службу так самісінько, як студенти СССР по скінченні студій мусять працювати два роки за фахом там, де їх призначать.

Леся Храплива

Про міжнародні зв'язки

Наше перебування на еміґрації само собою зумовлює зустріч із чужинцями, а тим самим накладає на нас зобов'язання знайомити їх з нашою справою, з нашими змаганнями. Ознайомлення це проводиться на різних рівнях та в різних засягах. Йому служать широко заплановані старання різних наших організацій, наших політиків, науковців, мистців. Навіть малий школяр, постійно підкреслюючи свою українську національну приналежність, здобуває якнайкращі осяги, виконує в цьому напрямі цінну роботу.

Справді, нагод для пропаґанди української справи в нас дуже багато. А якщо зважити на обмежені можливості нашої спільноти, то навіть часом слід застановитися, котра саме з можливих акцій дасть найбільший успіх, щоб присвятити їй окрему увагу.

Шукаючи можливостей такої доцільної акції, не можна не звернути уваги на Міжнародне Скавтове Джемборі, яке відбудеться цього літа в Греції. Джемборі — це зустрічі делеґацій скавтів цілого світу, а мета їх — взаємне пізнавання та посилення дружби. Влаштовує Джемборі Міжнародна Конференція Скавтів, а відбуваються вони щочотири роки, кожного разу в іншій країні.

Українські пластуни були вже двічі учасниками таких Джемборі: на Філіппінах у 1959-му році і на надзвичайному ювілейному Джемборі з нагоди 50-ліття скавтинґу, в Англії у 1957-му році. Хоч в обидвох випадках вдалося Пластові вислати лише дуже мале число учасників, одначе вони гідно репрезентували українське ім'я, викликаючи загальне зацікавлення і прихильність чужинців. Особливо промовистою була участь пластунів у Джемборі в Англії, де наша делеґація таборувала поруч із російською і її члени мусіли раз-у-раз спростовувати інформації, що їх давали чужинцям росіяни. „Якби нас там не було, вони б нас заступали, і всі повірили б, що нас справді нема і що ми й вони — це ж „всьо равно", — пише один із учасників Джемборі.

Отже, не диво, що з наближенням нового Джемборі наш Пласт докладає всіх зусиль, щоб ми знов „там були", щоб показали себе якнайкраще. Для цього розпочала діяльність окрема комісія під головуванням пласто-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р Михайло Данилюк

АТОМОВІ ОПАДИ

(2)

3. Атомові опади

За останніх десять років науковці та лікарі написали дуже багато про атомові опади та їх дію на життя людського організму. Часто такі писання стоять на протилежних позиціях. В популярній літературі також відмічається два протилежні бігуни: одні автори лякають, інші їх спростовують, одні недоцінюють небезпеку, інші перебільшують. Одначе, вже виявляється загальна тенденція до зрівноваження. Більшість авторів вважають, що вбивати людину з лука, кулемета чи атомовими опадами — злочин, але підносити паніку із-за якогобудь убивства — це деморалізація.

Що ж являє собою цей прославлений „фоляут", оці атомові опади і в чому їх загроза? В простій формі, зокрема, виходячи із заложення тих, що роблять паніку, можна відрізняти два роди атомових опадів: дальші і близькі.

Після А-бомби радіоактивний пил підноситься аж у стратосферу. Радіоактивний матеріял літає там довго, багато з нього гине у просторах, багато розкладається, але з часом значна частина з дощами і снігами опадає на землю — на городи, поля, худобу . . . Такі опади називаємо дальшими, і вони можуть витворювати у людини рак.

Близькі опади: радіоактивний пил підноситься лише до біосфери, тобто відносно невисоко. Це є продукт малої бомби або більшої, яка детонує при землі. Якщо така бомба вибухне у вас за хатою — вибух триває мікросекунду — тоді нічого турбуватись опадами, бо на це не буде часу . . . Якщо полум'я вибуху не заб'є вас, тоді це напевно зробить детонація. Якщо й вона не зможе, тоді електромагнетна радіяція це таки напевно зробить. Вона витворюється зразу при вибухові. Коли все ж таки якийсь мур вас заслонить від цієї ґама-радіяції, тоді вже кінець зробить невтронна радіяція. Рятунку немає. Ви будете вбиті чотири рази за одним махом і напевно не зможете всіх смертей відчути вже після першої . . .

Це — приклад одного із популярних „вияснень" про атомові опади, які часто зустрічаємо по журналах і газетах. Хоч воно далеке від об'єктивної правди, все ж має в собі щось із фактів, але в основному спонукує людину шукати відповіді на питання: скільки радіяції є забагато? В чому різняться радіяції і які їх властивості? Чи є інший підхід до розуміння радіяції і глибше його зрозуміння?

Отже, як вище вже сказано, атомова бомба своїм вибухом виносить на десятки миль угору — в біосферу та стратосферу — мільйони тонн землі, пороху, диму, напівспалених речовин, відпадків. Вся ця маса має безліч ізотопів, металів та інших потенціяльно спроможних первнів, які під впливом радіяції, в основному невтронів, стають радіоактивною масою. Коли ця маса попадає в стратосферу, вона кружляє багато разів навкруги Землі з заходу на схід і, врештою, частина її осідає з атмосферичними опадами. Коли ж цей пил підноситься лише до біосфери, він осідає швидше у вигляді пороху на доволі обмежену територію і в такому напрямі, який залежить в основному від вітру.

Пил із долішньої частини біосфери осідає, як звичайний пил. Дощі можуть його опадання приспішити, але рівночасно із тим змити його з будівель, вулиць, городів та садків і занести під поверхню землі. Пил із вищих верств стратосфери опадає майже виключно з атмосферичними опадами і просякає у землю. Один і другий рід пилу з часом попадає у воду, рослинні й тваринні продукти і тим посереднім шляхом — до людини.

Двісті різних типів радіяції витворюються під час вибуху термонуклеарної бомби. Радіяцію можна розглядати ще й з двох таких поглядів: її якости і її носіїв.

Якість і форму радіяції ділимо за таким ключем:

1) Альфа-промені. Це — ядро гелію. Сягає у повітрі від свого джерела лише на 5 сантиметрів і не пронизує шкіри. Папір, одежа — охороняють людину цілковито. Практично може бути іґнорованим.

2. Бета-промені. Високої швидкости електрон. В повітрі сягає на два метри і пронизує шкіру на глибину понад сантиметр. Важка одежа, грубий картон охороняють людину. Від його прямої радіяції можна легко охоронитись. Небезпека його не в прямій радіяції, але в пізніших опадах і тоді, коли попадає він у людину посереднім шляхом (харчі, вода).

3. Ґама-промені. Електромагнетна хвиля. В повітрі проходить на тисячі метрів. Легко пронизує людину і, втративши 40% сили, прямує далі. Вбивчі промені.

4. Невтрон. Електрично невтральне тіло. В повітрі проходить майже так само, як ґама-промені. Такий же небезпечний. Діє безпосередньо лише під час вибуху. Вбивчий для людини при своїй негайній дії. Перетворює звичайні ізотопи у радіоактивні ізотопи пізнішої дії.

Отже, ґама- і невтрон-промені, на щастя, не діють довго. Нищівна сила їх пропорційна до сили бомби, віддалі людини від місця детонації і від висоти, на якій вибухає бомба. Багато інших факторів може рішити про силу променів ґама і невтронів, тому неможливо наперед визначити початкову напругу нищення. В основному важливіші є промені — ґама, бо вони „живуть" довше. Із-за них людині потрібне сховище. Невтронна радіяція доволі коротка, бо „півжиття" невтрона триває лише 13 хвилин („півжиття" означає час, потрібний для того, щоб радіоактивність утратила половину своєї сили).

Основними променями, якими турбується науковий та лікарський світ, якщо йде про вибух бомби і її дію у безпосередньому засягові — це промені — ґама. Вони беруть своє джерело із розпилених первнів, в основному із залишків урану та плютонію. Діють негайно і доволі довго в порівнянні із невтронами.

Сергій Радчук

Зміни закону про життєве забезпечення в Канаді

Забезпеченеве право Канади, а особливо право, яке стосується життьового забезпечення, підлягає юрисдикції поодиноких провінцій. З огляду на те, що Канада має 10 провінцій, ухвалено 10 окремих забезпеченевих законів, які, на жаль, своєю побудовою та змістом різнились один від одного.

Одначе тому, що забезпечення і право, яке його регулює, звичайно важливі у суспільному житті, з часом виникла пекуча потреба цих 10 окремих актів звести до спільного знаменника, а саме зробити їх одностайними в цілій країні.

У 1924 році скликано першу конференцію провінційних суперінтендентів забезпечення з метою довести до уніфікації забезпеченевого законодавства. До цієї акції включилися вісім провінцій. В 1931 році прилучилася також Нова Фундація, так що сьогодні в цій Конференції беруть участь всі канадійські провінції, крім Квебеку.

Ці суперінтенденти (Superintendants of Insurance) провели велику дослідну працю над переглядом та поліпшенням забезпеченевого права і закінчили її з повним успіхом. В 1959 році Конференція запропонувала провінціям схвалити забезпеченевий закон. П'ять провінцій прийняли цей закон в 1960 році, чотири, крім Квебеку, зробили це пізніше. Манітобський „Уніфікований Забезпеченевий Закон" увійшов у життя 1-го липня 1962 р.

Одним з важливіших питань, унормованих цим новим законодавством, є справа визначення спадкоємця. В дотеперішнім забезпеченевім праві іменування спадкоємця (beneficiary) в особі дружини, мужа, дитини (рідної або адоптованої), внуків, батьків тощо, автоматично створювало для тих осіб окремий „фонд довір'я" (trust), якого без дозволу спадкоємця забезпечений не може вже усунути. Це є велика трудність. Наприклад, коли такий спадкоємець умово занедужає, забезпечений не може розпоряджатися забезпеченням, наприклад, не може затягнути позички на свою забезпеченеву грамоту тощо.

З огляду на ці перешкоди щораз більше людей не іменували в своїх грамотах особливих спадкоємців, а радше призначали забезпечення для спадкової маси, цебто estate. В Англії, де існують подібні забезпеченеві закони, 95 відсотків всіх забезпеченевих грамот призначені для спадкової маси (estate), тоді як в Канаді тільки 35 відсотків. Противно в ЗДА, де забезпеченеве право більш поступове і 95 відсотків грамот записані на визначених спадкоємців.

Тому, що найчастіше ціллю життьового забезпечення є забезпечити допомогу дружині, дітям, близьким родичам та іншим матеріяльно залежним від забезпеченого, новий уніфікований забезпеченевий закон (Uniform Life Insurance Act) скасував згадану перешкоду, і забезпечений уже може свобідно розпоряджатися своєю грамотою за життя без згоди свого спадкоємця. Він також може змінити спадкоємця без його згоди. Новий закон дозволяє забезпеченому також невідкличнo назвати спадкоємця, якщо він собі цього бажає, але для цього треба підписати з ним спеціяльну умову, копія якої передається до забезпеченевої установи.

Новий закон відноситься також до існуючих грамот, за виїмком деяких упривілейованих спадкоємців, а саме мужа, дружини, тощо (preferred beneficiaries and beneficiaries for value).

Немає сумніву, що тепер багато забезпечених бажатимуть змінити упривілейованих спадкоємців, очевидно за їх згодою, на звичайних спадкоємців, або записати забезпечення на посмертну спадкову масу, і, якщо вони це виконають, їх грамота підлягатиме також постановам цього нового права.

Давнє право постановляло, що у випадку правного розводу між забезпеченим та його спадкоємцем, чоловіком і жінкою, посмертне виплачується спадковій масі. Новий закон не згадує розводу, і тому треба вважати, що розвід не змінятиме автоматично спадкоємця. В такім випадку власник грамоти мусить поробити відповідні заходи, якщо він бажає змінити свого дотеперішнього спадкоємця.

Неповнолітній (minor) має право підписати важний забезпеченевий договір, якщо йому 16 років. Якщо спадкоємець забезпеченевої грамоти покінчить 18 років життя, він сам без допомоги опікуна, має право одержати забезпеченеву виплату та поквітувати її відбір. В такий спосіб це нове право принесе велике полегшення неповнолітнім спадкоємцям, зокрема тим, яким призначено забезпечення для поглиблення їх студій.

Якщо забезпечений напише в своїй грамоті, що після його смерти гроші з забезпеченевої грамоти повинні бути виплачені „спадкоємцям", „рідним" або „спадковій масі" — це буде означати, що забезпеченеві гроші можуть бути виплачені уповноваженому представникові померлого.

Якщо призначено спадкоємця в заповіті (тестаменті), а опісля виявиться, що заповіт не має законної сили, то мимо цього саме визначення спадкоємця забезпеченевої грамоти виїмково остається в силі, але коли спадкоємець сам уневажнить свій заповіт, тоді й призначення спадкоємця забезпеченевої грамоти втрачає силу.

Коли спадкоємець передчасно помре, а забезпечений, не призначивши заступника на своє місце, сам помре, тоді його забезпечення виплачується спадковій масі.

Якщо забезпечений іменує спадкоємця для своєї забезпеченевої грамоти, тоді вона не являється частиною спадкової посмертної маси і не підлягає претенсіям боржників. А коли спадкоємцем є муж, дружина, дитина, внук, родич тощо, гроші із забезпеченевої грамоти не підлягають секвестрації чи конфіскаті.

Копії нового канадійського забезпеченевого права можна набути в державних друкарнях (Quenn's Printer) кожної провінції.

З приводу виставки картин М. Мороза

(Виставка відбулася у днях 14 — 26 січня ц. р. в галерії Панарас в Ню Йорку)

Михайло Мороз не тільки визначний мистець, але і винятково популярний. На його виставки поспішають побачити, що нового дав на цей раз мистець і нове завше знаходять, хоч на кожній виставці здається, що вже нема куди далі йти, що все осягнуто і залишаються варіяції. Мороз послідовний експресіоніст, який є у сталому поступі в своїм стилі із застосуванням позитивів найновішої техніки. Тому глядач кожного разу німіє у здивуванні перед його новими творами. Він бачить ще більший розмах творчої руки, більше багатство у доборі кольорів, ще більшу глибину у інтерпретації тем, при строгому збереженні законів конструкції. На цей раз відвага мистця в оперуванні барвами і їх накладанні доходить, можна сказати, до геройства. Накладає він фарби ще грубшими верствами, одноразовими ударами пензля і доходить у тім до віртуозности. Місце для покладення барви точно визначається, засягу поправки вже не може бути, нічого не можна додати ані відібрати. Через таке додержання закону конструкція твору виступає у нерушимій виразності і тут відчувається, що маляр знечев'я стає скульптором і архітектом, матеріялом якого є фарби. Вислідом розмаху і поширення діяпазону твори Мороза вимагають все більшої відстані для сприймання їх, стають все більш монументальними.

Філософічно Мороз є мистцем вглюблювання у суть річей. Для нього важливим не є зовнішнє обличчя природи, а її внутрішні хвилювання, заколоти і бунти. Вибравши відтинок природи, найменше зачіплений людською рукою, він прислухається до відгомону, що його красвид викликав в його душі, і тоді переносить його на полотно таким, як він перетворений в уяві з його первісного виразу. Тому в творах Мороза чуються сліди космічних процесів. У нього нема плоскостей, а тільки глибини і висоти. Висота неба занурюється у безодню вод, скелі застигають у нагромадженнях катастрофічних струсів, дерева самі по собі істоти - застережливі, причасні, суворі, горді, сторожкі чи трагічні.

Мороз робить так, як колись казав Теодор Руссо — Чути голоси і висловлювати себе через них малюванням, що ось я доторкнувся до таємниць їх маєстату.

Підставова сила творів Мороза полягає в їх органічній звязаності з ідейним їх підґрунтям. Він іде тим шляхом, як іде архітект, який розуміє, що для повного здійснення ідеї свого твору він мусить його органічно зв'язати з тереном. Наявною ілюстрацією такого зв'язку і його ефектовности є останній образ Мороза — „Церква у Гантері". Тут дерев'яна будова церкви виведена у піраміду як натуральне вивершення пагорбку, на якому вона збудована, виростаючи від землі до неба і гармонійно з ним сполучаючись закінченням хреста.

Ще кілька слів про квіти Мороза на цій виставці. Вони також різняться від попередніх, бо їм на цей раз приділено ще менше декоративної функції. І вони є відгомонами природи, одним із її таємничих проявів. В півоніях не бачимо прийнятої для цих квітів м'якої пишности, а строгу скульптурну різьбу, яка говорить про спокійну відглибну силу. А коли говорити про „Канни", то вони вже навіть і не квіти у звичнім значінні. Вони приймаються як полум'яні вибухи розпалених надр землі. Вони стоять наче самі вжахнуті своєю містичною багряністю.

Олександра Чернова

Наталка Топольницька маґістром музики і співу

Максимальні зусилля людини дадуть те, до чого вона змагає. Прикладом може бути — панна Наталка Топольницька, дочка Богдана і Анни Топольницьких з Ютики, Ню Йорк.

Народжена в часі вибуху другої світової війни в Ютиці. Дитячі роки провела з новоприбулою дітворою, що і дало нагоду прекрасно володіти українською мовою.

Наталка Топольницька

Вона має добрий голос і її майже ніколи не забракло на різних національних імпрезах. Будучи в гайскулі „ютицької вільної академії", виступала в академічному хорі як солістка і рівночасно в місцевому українському хорі. Вже тоді її кольоратурне сопрано одушевлювало публіку, і вона вирішила студіювати музику і спів.

В 1956 році, Наталка вступила до Бостонського університету на музичний факультет.

З рамени університету в 1958 році брала участь в концертовім турне на Алясці для американського летунства.

В 1960 р., Наталка Топольницька одержала ступінь бакалавра. Як відзначаюча учениця була призначена університетом в 1960 р. для европейського концертового турне, спонзорованого ґенеральним департаментом Американської Армії. На протязі 5-ти тижневого турне Наталка виступала з концертом для американського війська в більших містах Франції і Німеччини, включно з західнім Берліном.

Під час студій Наталка відбула ряд концертів з університетською камерною оркестрою та ряд власних концертів і рециталів.

По закінченні студій Наталка отримала десятки шкільних запрошень на вчительство. Вона вибрала найближчу до Ютики, центральну школу в Клінтон, Н. И., де викладає музику і спів.

Варта згадати, що завдяки управителям Д. Слободяна і В. Кваса Наталка під час студій два сезони працювала на Союзівці. Наталка Топольницька є членкою 484 Відділу УНСоюзу і парафіянкою української католицької церкви св. Володимира Великого в Ютиці.

В. Запаранюк

ВІСТІ з КАЛІФОРНІЇ

УЛМОК ЗА ПРАЦЕЮ

Хоч чисельно Укр. Літер.-Мист. Об'єднання Каліфорнії з місцем осідку в Лос Анджелесі чисельно не може похвалитися своїм ростом за понаддвохрічне існування, все ж воно працьовите й діяльне. В грудні відбулися Загальні Збори Об'єднання, на яких продискутовано попередню працю, накреслено пляни на майбутнє та обрано нову Управу та Контрольну Комісію, в склад яких увійшли: А. Юриняк — голова, І. Овечко — заст. гол. і скарбник, Розалія Панченко — секр., І Діденко — член та Г. Маслівець — кооптований член Управи. Л. Романюк — голова Контр. Ком., В. Гаєвський і О. Рішай — члени.

В порядку обговорення минулої та майбутньої праці Об'єднання підкреслено велику вагу так зв. Живих Журналів, що їх УЛМОК організував кілька, мистецькі вечори та академічні виклади. Бажаним було б влаштувати також малярську виставку в Нар. Домі та відбувати дискусійні літературні вечори як також огляд американської літератури. Забута ділянка також кіно-мистецтва — багата й доступна нам галузь для введення її в порядок мистецьких гутірок та розглядів.

Всі ці та інші побажання й поради інж. Л. Романюка, пана В. Гірка, який звернув особливу увагу на приведення в порядок бібліотеки при Нар. Домі, та інших дискутантів нова Управа врахувала при плянуванні дальшої праці.

На своєму першому засіданні 20 січня ц. р. Управа УЛМОКу вирішила створити так зв. Видавничий Фонд при Об'єднанні з метою сприяння творчості наших авторів. Певний відсоток від чистих прибутків з мистецьких імпрез УЛМОКу будуть відчислюватися на цей Видав. Фонд. Першою імпрезою для цієї мети буде влаштований 2-го березня ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ мистецькими силами Лос Анджелесу під керівництвом УЛМОКу. В концерті візьмуть участь солісти Центрального Хору „Кобзар", мистці художнього слова нашого Об'єднання, артисти театральної групи проф. О. Мелентова та танцюристи української молоді Лос Анджелесу.

НАПЕРЕДОДНІ ЮВІЛЕЮ ГР. КИТАСТОГО

З нагоди 35-літнього ювілею мистецької діяльности відомого мистця — композитора, бандуриста і диригента Григорія Китастого, який проживає в Півд. Каліфорнії, УЛМОК заініціював створення громадського комітету з представників Укр. Культ. Осередку, Союзу Українок в Лос Анджелесі і УЛМОКу для підготовки належного відзначення Ювілята. З цього приводу буде влаштована й велика імпреза на високому мистецькому рівні з участю самого Ювілята.

ПРОСФОРА ХОРУ „КОБЗАР"

Зустріч громадянства Лос Анджелесу з хористами „Кобзаря", донедавна було 60, — сьогодні 75 співаків! — відбулася на Просфорі дня 27-го січня в Нар. Домі УКО. Чотири сотні людей, серед них також кілька американських гостей мали нагоду полюбуватися щойно виготовленим нац. строєм хористів та їх чудовим співом. Під час традиційної куті та смачної вечері настоятелі або священики всіх укр. церков вітали Хор та його диригента проф. В. Божика з великими успіхами на терені Каліфорнії та бажали якнайскоршого виходу в дальший світ — по всій Америці та Канаді, аособливо почаще в телевізії та серед чужинців. Виступали також представники від різних громадських організацій та американські гості. Просфора як засіб духового поєднання, в даному разі Хору з громадянством, пройшла в надзвичайно милій атмосфері, за що в найперший мірі слід висловити признання працьовитому голові Хору — невтомному організаторові п. Петрові Марцинову.

Незабаром „Кобзар" влаштує самостійний великий свій перший Концерт в Народн. Домі УКО.

Іва Овечко

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ПРО МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ

(Закінчення із стор. 2-ої)

його сеньйора д-ра Богдана Макарушки, з осідком у Ню Йорку. Справами добору, вишколу майбутніх учасників і технічного проведення їх участи у Джемборі відає Ділова Комісія у Мюнхені під проводом пл. сен. А. Фіголя. Бож пластунам з Німеччини найлегше дістатися до Греції, хоч і не виключена участь вибраних пластунів з інших континентів.

Участь наших пластунів у Джемборі — справа складна і вимагає багато зусиль. І до цього пластуни вже ведуть пильну підготову. Та є й друга частина цієї акції, яка включає не лише пластунів, а й ціле наше громадянство: це матеріяльне її забезпечення. Бо справа ця доволі коштовна, і коли делеґації державних націй не знають цих труднощів, забезпечення нашої делеґації залежить виключно від нашої спільноти. Саме поміж нашими громадянами сподівається Комісія знайти добродіїв, які переберуть на себе кошти відрядження поодиноких пластунів на Джемборі.

Усе це разом — великий вклад праці великої групи людей, великий вклад зусиль і доброї волі, а не малий і фінансовий вклад. Тож не диво, що жертводавці мають право спитати, чи справді ця акція така корисна для української справи, не лише для Українського Пласту, чи Джемборі, чи це справді єдина й неповторна нагода сказати світові наше слово?

Скавтінґ — організація елітарна. Найвищі державні достойники хваляться, що в молодих роках були вони скавтами. А в проводах скавтінґів різних країн зустрічаємо визначних інтелектуалістів, політиків, військовиків. Вже сама можливість зустрічі із цими сьогоднішніми й майбутніми „сильними світу цього" — значить дуже багато. І далі слід підкреслити атмосферу особливої прихильности та дружби, яку запевняє поміж скавтами різних націй Скавтовий Закон. В цій атмосфері неважко буде нашим юнакам знайти зрозуміння і признання для української справи, тим більше, що наша молодь може заслужено похвалитися і сама собою, і нашою історично - культурною спадщиною.

Це вже, зрештою, лежить у природі молодої людини, що може легко знайти спільну мову із своїми ровесниками. Тож у цілому світі скавти однаково ставлять шатра, палять ватри, обмінюються відзнаками, і кожний любить свою батьківщину, бо складав присягу на вірність їй. А коли згадаємо, як легко зав'язується дружба поміж молодими людьми, яка вона щира й тривка, то, здається, доцільність відрядження якнайчисленнішої та якнайкраще вивінуваної делеґації на Джемборі доказана поза сумнівом.

Отже, справді діло це не лише самого Пласту, а й нас всіх — українців. І наша громада не залишиться байдужою до нього!

● **Цей тиждень** є Крайовим Тижнем, в якому звертається увагу на здоров'я зубів в дітей. Лікарі й дентисти звертають увагу, що здорові зуби дітей залежать від їх дієти, і навіть від дієти їхніх матерів під час вагітности. Зуби потребують вапна і фосфору, і цього постачають молоко й молочні продукти.

● **До столиці Греції Атен** вперше прилетіла 17-річна данська княжна Анна-Марія, яка недавно заручилась з грецьким наступником престолу Константином. Він прибув разом з нею. Маси греків ентузіястично вітали їх на летовищі і на вулицях Атен.

Замість квітів на могилу
сл. п. прокуратора ЛЬОНГІНА ШЕХОВИЧА,
складають — 10.00 дол.
МАРІЯ і ВОЛОДИМИР РАДЗИКЕВИЧІ
на Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА.

ПОДЯКА

Складаю глибоку подяку Установам і Організаціям й членам Українського Суспільства, що відпровадили в Останню Дорогу мого Незабутнього
ЧОЛОВІКА

бл. п. Івана Максимовича
КАБАЧКОВА

та висловили мені й моїй Родині співчуття у нашім тяжкім горі.

Зокрема дякую: Високопреосвященному Архиєпископові Мстиславові, Всечеснішому о. Протопресвітерові Левові Весоловському й о. Протодиякону Миколі Рибачукові за відправлення похоронних Богослужень і членам Хору за спів під час похоронних відправ.

Президентові Степанові Витвицькому, д-рові Левкові Чикаленкові й д-рові Миколі Шлемкевичові та Установам, яких вони представляли за прощальні промови.

Організаціям, Установам, Приятелям і Знайомим, що вшанували пам'ять Покійного, складаючи пожертви на Божі Служби й добродійні цілі та за квіти.

МАРІЯ КАБАЧКІВА — дружина

ПОДЯКА

Цією дорогою бажаємо подякувати
Всечеснішим Отцям церкви св. Юра в Ню Йорку
за відвідини вдома і в шпиталі та за відправлення
Парастасів, Служби Божої і Похорону
за нашого Найдорожчого
МУЖА і БАТЬКА

бл. п.
МИХАЙЛА ҐЛОВЯКА

який відійшов від нас навіки
дня 29-го грудня 1962 року і похоронений в дні
3-го січня 1963 року.

Не менше сердечно дякуємо нашим Рідним, Приятелям та Знайомим за жертвувані Служби Божі, участь в Похороні і квіти, як також за співчуття, слова потіхи і поради та за поміч в нашому незмірному горю.

Зокрема дякуємо Управі ОбВУА за посмертне оголошення і китицю квітів, п. д-рові І. Козакові за сердечну і зворушливу промову, а хорові „Думка" за відспівання Панахиди.

Вельмишановній авторці милого спомину-фрагменту із життя Покійного, п-ні О. Соневицькій — щире Спасибі.

На кінець дякуємо пох. заведенню П. Яреми за совісне переведення Похоронів.

ДРУЖИНА і СИН

Д-р Ол. Соколишин

Українські філятелістичні новости

І. Виставка марок підпільної пошти України в 20-річчя постання УПА в Ню Йорку. відбулась заходом українського народного університету при управах 2 Від. ООЧСУ та Осередку СУМА ім. ген. Т. Чупринки в Ню Йорку та при співучасті Союзу Українських Філятелістів, 30 грудня 1962 року в домі Організації Визвольного Фронту в Ню Йорку. Уможливив ту виставку член СУФ-у п. Василь Харук своєю майже комплектною збіркою всіх видань ППУ, яку випозичив в тій цілі.

Урочистого відкриття довершив д-р Ярослав Гриневич, голова УНУ, а коротку історію українських марок та пояснення збірки зробив д-р Ол. Соколишин. Крім значків були виставлені й оригінальні знимки з дій УПА та красві видання, випозичені з архіву Товар. кол. Вояків УПА ім. Ген. Т. Чупринки в Ню Йорку. При відкриттю було понад 50-ть присутніх старших та багато молоді, яка зокрема виявила зацікавлення до історії Української Філятелії та її державних й недержавних збірок.

II. Вже появився каталог чужинних недержавних марок і повністок, штемплів, гербових марок і листкових заліпок з українською тематикою відомого бібліографа йкраїнської філятелії, Юліяна Максимчука в 1962 р., накладом видавництва „Українська Філятелістична Бібліотека" Шикаґо, Ілл., тиражем 300 примірників на 48 сторін тексту та 39 сторін ілюстрацій. Є там і зміст по англійськи.

III. Український хор св. Юра в Бостоні, Масс., ЗДА, випустив дві коверти для відзначення 50-річчя смерти Миколи Лисенка, Батька української музики, жовтої та бронзової краски із портретом композитора, роками та рядком нот й факсиміль його підпису. На бронзовій коверті є доданий червоний друк: Відкриття Пропам'ятної Плякети 30-го грудня 1962 та кругла печатка із англійським та українським написом та портретом Ювілята. Крім видань сектора філятелії „Українського Музею" в Клівленді під керівництвом інж. Ст. Кітки, де випущено ювілейні марки Миколи Лисенка та пропам'ятну печатку - Першоднівку, маємо тепер і коверти із Батьком української музики, що все разом творить гармонійну цілість.

ІУ. Український тижневик „Християнський Голос", що виходить у Мюнхені вже 14-й рік, в своїм числі за 2 грудня 1962 р. (ч. 48-723-) приніс допис д-ра Сергія Накловича: Міжнародня виставка скавтських марок — поштові марки українського Пласту, яка відбулася з нагоди 50-річчя австрійського пласту у Відні в днях 4-7 жовтня 1962 р., на відкриттю якої був основоположник Українського Пласту Д-р Олександер Тисовський-Дрот. Там виставлено й українські пластові марки, які через помилку в каталозі зазначено як литовські. Як бачимо, треба бути обережним, щоб наш труд не йшов на марне.

У. Заходом діловода Філятелістичного Відділу Товариства колишніх Вояків УПА ім. Т. Чупринки д-ра Гука в ЗДА, ще 1960 р. розпочато нові філятелістичні видання, що нараховують до початку 1963 р. 20 позицій, які розподіляються на шість груп, як коверти видані для відзначення 10 річчя заснування Тов. ще в 1950 році, бльоки, (з відзнакою товариства у різних барвах: синьо-жовта, золота та сіра) фірмові листи, коверти для відзначення одинадцять-ліття засн. тов. та урядження Свята УПА, коверта „Воїн УПА", свято УПА-КАНАДА, „Кріпацтво", Українського Червоного Хреста - УПА, печатки Суду в Карльсруге з 8 жовтня 1962 р., поштівки та написи. На особливу увагу заслуговує англійський напис на коверті з емблемою товариства Патріка Генрія, „Дай мені волю або дай мені смерть", та „борися за волю" або „Комунізм принесе тобі смерть". Коверти мають гарний артистичний вигляд та становлять велику пропаґандивну силу української визвольницької ідеї й тому заслуговують на піддержку не лише українських філятелістів, але також й всього українського громадянства у вільному світі.

УІ. Заходом Юліяна Максимчука готуються до друку дві нові публікації української філятелії: Доповнення до Бібліографічного Показника Української Філятелії виданої 1958 р. та Новий Каталог-Доповнення ч. 3 до Українських недержавних марок від 1960 року по останній час.

Репрезентативний концерт колядок в Шикаґо

Відома зі своєї діяльности парохія св. Йосифа в Шикаґо влаштувала 22-го грудня м. р. у модерній авдиторії середньої школи Ріджвуд концерт наших коляд і щедрівок. Не лише парохіяльний мішаний хор під дирекцією п. Юліяна Позняка, але також хор „Союзу Українок" (дир. проф. Яримович) та мішаний хор „Славута" (дир. д-р Кокорудз) виступили безінтересовно, щоб у цій північно-західній дільниці міста показати красу української пісні та передріздвяних звичаїв.

Лунали тони могутнього „Бог Предвічний" і інших коляд, а прекрасні стилеві строї хористок „Союзу Українок" надавали концертові своєрідну атмосферу, викликуючи у багатьох слухачів ностальгічні спомини. Злучені хори виконали потужнє „З нами Бог" як фінал вокальних виступів.

Найбільш одначе цікавою була зредаґована та пояснювана п-ною Вірою Стравняк пантоміна „Свят Вечір". Її виконала тут роджена молодь парохії в народніх строях на тлі нутра української селянської хати. Просунились перед очима глядачів наші прастарі звичаї, а колядники зі звіздою традиційно бажали „щастя, здоров'я"...

Усім, що причинились до успіху цього вечора, хай буде дяка за їх посвяту та труд. Дохід був призначений на церкву А. Йосифа. Хоч коротко, та все ж таки з корисними для них коментарами, показала телевізійна стація ч. 9 віймки з концерту у своїх вечірніх вістях.

М. В. П.

Зі спорту

УСК НЮ ЙОРК — ГРЕЦЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ С. К.

Футбольні змагання за Чашу ЗДА названих двох дружин були вже визначувані впродовж чотирьох тижнів і кожний раз їх відкликувано через погану погоду. Ці змагання знов визначені на неділю, 10-го лютого, год. 2.00 по полудні, на грищі Українського Спортового Майдану в Коледж Пойнті, Н. Й. Чи відбудуться вони згідно з пляном, знову залежатиме від химерної погоди.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЛАНКИ „ТРИЗУБА"

Дотеперішня Управа Професійної Ланки Футболу „Тризуба" з Олександром Яремком на чолі була перевибрана на Загальних Зборах цієї Ланки, які відбулися 18 січня ц. р. Додатково вибрано до Управи Ланки: В. Завадовича на пост асистента менаджера і І. Гаврилова до референтури пропаґанди і публіцистики.

„Нюарк Юкрейнієнс"?

У футбольній дружині Спортового Клюбу Нюарк грає в цьому сезоні постійно п'ять українських футболістів. Ними є: І. Маланчук, М. Вітюк, О. Олинець, Ю. Кулішенко і Луценко. Дружина С. К. Нюарк змагається в Першій Дивізії Німецько-Американського Футбольного Союзу, займає в дану пору перше місце Дивізії і має всі вигляди ввійти до Великої Десятки" на наступний сезон. В 6-ковому турнірі в залі Арморі в складі цього клюбу були три українці: І. Маланчук, М. Вітюк і О. Олинець. Спортовий рецензент німецької газети назвав цей Клюб жартом „Нюарк Юкрейнієнс".

Валерій Брумель переміг в Ню Йорку.

Валерій Брумель, молодий спортовець з України, який тепер студіює в Москві, здобув перемогу в легкоатлетичних змаганнях Мільроз в Ню Йорку 1-го лютого, стрибаючи вгору на 7 стіп і 2 цалі. Відкрили Брумеля на легкоатлетичних змаганнях України в 1959 р., коли той скромний юнак з Луганська виконав норму майстра спорту в стрибку вгору. Опісля, все ще як легкоатлет з України, виступав він на Олімпійських Ігрищах в Римі. З дальшими успіхами прийшов його виїзд до Москви, яка звичайно забирає до себе визначніших спортовців України. Валерій Брумель має за собою три осяги нових світових рекордів в стрибку вгору: 7 стіп 4 цалі, 7 стіп 5 цалів і останній в змаганнях на Україні 7 стіп 5 і пів цаля.

Іван Буцик — перший стрілець Гаківкової Ліґи.

В професійній Національній Гаківковій Лізі, де грають кращі клюби Америки і Канади, перше місце серед стрільців воріт за станом з 5 лютого займає українець Іван Буцик, змагун Бостону. Він здобув досі в цьому сезоні 22 воріт та 33 асисти (подачі, з яких стрілено ворота), разом на суму 55 точок. Дальші місця займають Маговліч з Торонта та Микита з Шикаґа. Осяг Івана Буцика тим більше визначний, що грає він в дружині „Бостон Бруїнс", яка тепер займає останнє місце в шестичленній Лізі, а проте вибився на перше місце стрільців воріт.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ У ВЕЛИКОМУ СЛЯЛЬОМІ

В змаганнях у великому слялльомі за першість СУАСТ-Схід, які відбулися 2-го лютого на Гаймавнт, Н. Й., взяло участь тільки одинадцять змагунів. Це були: 9 змагунів КЛК Ню Йорк, 1 — Скенектеді та 1 — „Чорноморської Січі" з Нюарку. Жінок не було. Змагання проходили під час дощу і мряки, тому і траса, яку уложив професійний інструктор, видавалася надто повільною.

Перших шість місць у великому слялльомі зайняли:

З. Маркевич	— КЛК	33.5 сек
В. Шарко	— КЛК	35.9 „
Т. Ступницький	— Скен.	39.5 „
Ю. Граб	— КЛК	40.0 „
Б. Левицький	— КЛК	40.5 „
Ю. Раковський	— КЛК	41.3 „

Змагання ці влаштував і перевів Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку.

Я. Рубель

СІМКОВИЙ ТУРНІР ФУТБОЛУ В ШИКАҐО

„Леви" — Словаки 1 : 1 (0:1)

В четвертій черзі гор турніру 27-го січня „Леви" зремісували змагання зі Словаками й втратили одну цінну точку. Після чотирьох гор „Леви" стоять на шостому місці у вісімці Вищої Дивізії. Для вдержання в ній „Леви" мусять в трьох зустрічах здобути дві перемоги: над „Ганзою" та „Вандерерс", дружинами, які займають два останні місця. Треті змагання „Левів", — це зустріч з „Кікерсами".

До змагань зі Словаками виступили „Леви" ослаблені браком Романенка, Еліяшевського, Крата і Терлецького, які творять ударну силу дружини. Ворота для „Левів" здобув А. Бахір у 14-ій хвилині, який вирівняв вислід з гарного заграння Стахровський — Лоско. Ворота для Словаків стрілив Яворський, змагун „Левів", який в турнірі грає в словацькій дружині. Дуже добре заграв на воротах Кашуба, який мав багато роботи.

Дорiст: „Леви" — „Іґелс" 0 : 3

В передзмагу, в показовій грі, зустрінулися „левенята" з польськими орленятами. Дружина „Левів" показала дуже гарну і багату в комбінації гру, але улягла сильнішим фізично та старшим віком полякам. Найкращим змагуном зустрічі доросту був оборонець „Левів" десятирічний Мирон Дижурко.

Інші висліди Вищої Дивізії турніру:

„Швабен" — „Вадерерс" 3:0
„Ґрін - Вайт" — „Кікерс" 2:1
„Іґелс" — „Ганза" 3:1

Минулорічний чемпіон турніру „Швабен" мають найкращі вигляди повторити успіх цього року, здобуваючи вдруге чашу Акселя Нільзена. Поляки „Іґелс" вирвались з останнього на п'яте місце, спихаючи „Ганзу" на сьоме місце, а „Вандерерс" на восьме.

В першій Дивізії італійці „Марунс" є певним кандидатом на вхід до Вищої Дивізії, а серби „Ютс", мабуть, будуть другою дружиною, яка заавансує вгору.

Петро Головатий

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 10-го ЛЮТОГО 1963:

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні Збори Т-ва „Сокіл", Відд. 336, в год. 1:00 по пол., в приміщенні УНДому, при Вест 14-й вул. Під час Зборів фін. секретар збиратиме вкладки. Також повідомляється членів Відділу про склад Управи на 1963 рік, вибір якої відбувся на Річних Зборах в дні 13-го січня ц. р.: Г. Степаник, предсідник; С. Постолюк, заст.; Г. Кисіль, фін. секр.; Н. Чорнигор, рек. секр. Контр. Комісія: П. Пенколович, О. Степаник і заступник М. Савчак. Делеґати до зл. Організацій: Г. Степаник і М. Савчак.

БАЛТИМОРЕ, Мд. — Місячні Збори Б-ва Пресвятої Тройці, Відд. 320, в год. 2:00 по пол., в Укр. Горож. Клюбі, — 3101 O'Donnell St. В програмі Зборів буде справа відсвяткування 50-ліття ювілею Відділу. Присутність всіх членів обов'язкова. Д. Пісецький, предс., І. Малко, секр.

ДІТРОЙТ, Миш. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 75, в год. 1:00 по пол., в залі УНДому, при вул. Мартин і Миш. Проситься членів прибути на Збори та вплатити свої вкладки. — С. Леськів, рек. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Збори Т-ва „Єдність", Відд. 163, в год. 12:00 впол., в домі Горожан, при 847 N. Franklin St. Пригадується членам, що чл. вкладки повинні бути заплачені найдалі до 25-го кожного місяця. На Річних Зборах перевибрано цю саму Управу Відділу на 1963 рік. — С. Филик, фін. секр.

СЕНТРАЛ ФОЛС, Р. Ай. — Місячні Збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 93, в год. 1:00 по пол., в залі при 59 Сентрал вул. Повідомляється усіх членів Відділу, що Управа, вибрана на 1963 р. є в такому складі: Ю. Тренклер, предс.; С. Шевчук, заст.; І. Данилюк, секр.; Р. Ґайдало, заст. Ст. Карпа, кас. Тростисти: д-р Оля Коропей, І. Клеменчук, М. Журба. Контр. Комісія: д-р О. Коропей, голова, Ст. Кручковський і Д. Волянський, члени.

ШИКАҐО — Середній Південь. — Місячні Збори Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 220, в год. 2:30 по пол., в шкільній залі, при 4950 Полайна вул. Проситься членів прибути чисельно на Збори та вплатити свої вкладки. Вкладки можна також вплачувати на руки теперішнього фін. секретаря І. Мелінишина — 5842 S. Talman St., Chicago 29, Ill. — М. Харів, предс.; І. Мелінишин, секр.

ПОНЕДІЛОК, 11-го ЛЮТОГО 1963:

MAPLEWOOD, N. J. — Річні Збори Т-ва „Згода", Відд. 272, в год. 7:30 веч., в залі української Пресвітерської Церкви, при 36 Harrison Place. — Управа.

Посмертні згадки

Анна ЯНЧИШИН (JANSEN) — довголітня членка Б-ва св. Володимира, Відд. 323 УНСоюзу в Канзас Сіті, Канзас, померла несподівано в дні 17-го січня 1963 р., по короткій недузі. Покійна полишила у смутку мужа Миколу і 3-ох синів: Дмитра, Лева і Николу (мол.) та одну доньку Марію. Похорон відбувся 21-го січня ц. р., з пох. заведення до церкви св. Йосифа, а опісля на цвинтар Мт. Кальварія. — Вічна Їй Пам'ять!

Д. Яремко, секр.

Катерина ЦЬОБАН — членка Відд. 112 УНСоюзу в Клівленді, Огайо, померла в дні 30-го грудня 1962 року. Покійна походила із села Володже, пов. Березів. Полишила у великому смутку доньку Софію, сина Володимира і 3 внуків. Похорон відбувся в дні 2-го січня ц. р., із кат. церкви св. Марії, при великій участі Родини, Членів С-ва та Приятелів. Покійну поховано на кат. цвинтарі Кальварія. — Вічна Їй Пам'ять!

Управа Відділу

РОЗШУКИ

Ewa BURIAN із Ню Йорку розшукує ДВІ СЕСТРИ, з дому **ГЕЛЕН ЄДИНАК** і **СТЕФКА ЄДИНАК**, по чоловіку Стефка Капанович, які виїхали перед першою світовою війною 1914 р. із села Турінсько, пов. Сянік. Раніше вони мешкали в Ню Йорку. Хто знав би про місце їхнього перебування, прошу писати на адресу:
Ewa BURIAN
107 E. 2nd St., New York 9, N. Y.

Пошукую 2 рідні сестри моєї небіжки мами, з дому **ПАВЛІВ**. Походять зі села Воскресінці, пов. Рогатин. Бабця на ім'я Евелина. Правдоподібно перебувають в Америці. Хто знав би про них, або вони самі, прошу зголоситися до:
Володимир МИЦАК
715 Elm St., Maywood, N. J.
Tel.:
796-2212; DI 2-8957

ТАРЗАН, ч. 4981. Білл Фостер оповідає...

Тарзан і Ален Лейк були здивовані; коли дізналися, що Білл Фостер був братом однієї з ув'язнених жінок.

— Я є пілотом — вияснив Білл. — Мене найняв був фанатичний багатий клієнт, щоб досліджувати таємницю довговічности кянайтів...

— Настирлива ідея того чоловіка так захопила Францеску, що вона впросилася до нас. Я відмовляв... Але тепер я знаю, що воно не вийшло на добре...